

Obsah

Předmluva	9
I ÚVOD: NÁRODNÍ HRDINOVÉ A „MUČEDNÍCI“	13
II ALBERT LEO SCHLAGETER	29
II.1 Literatura a stav dosavadního výzkumu	31
II.2 „Život a umírání jednoho německého hrdiny“ – životopis Alberta Lea Schlagetera	40
II.2.1 Rodina a mládí	40
II.2.2 Voják v první světové válce	41
II.2.3 Z vysoké školy k Freikorpsu Medem	43
II.2.4 V Pobaltí	44
II.2.5 Ve Slezsku a na Rúru roku 1920	51
II.2.6 Zpět do „O.-S.“	55
II.2.7 Vstup do NSDAP?	59
II.2.8 Aktivní rezistence během bojů v Porúří roku 1923	62
II.2.9 Zatčení	66
II.2.10 Proces a poprava	69
II.2.11 Reakce na Schlageterovu smrt	77
II.2.11.1 Převoz těla do Schönau	77
II.2.11.2 Politické ohlasy na Schlageterovu popravu	79
II.2.11.3 Dopady na další boj v Porúří	81
II.3 „Schlageterovský kurz“ komunistické KPD	83
II.3.1 Reakce KPD na okupaci Porúří	84
II.3.2 Radkův projev o Schlageterovi	86
II.3.3 „Kus cesty“ pospolu? – Dialog mezi levicí a pravicí	89
II.3.4 Konec „schlageterovského kurzu“	94
II.4 Schlageterův kult ve výmarské republice i za jejími hranicemi	96
II.4.1 Padlý hrdina získává slávu	96
II.4.2 Budování památníků a dalších míst paměti	99
II.4.2.1 Schlageterův národní památník v Düsseldorfu	99
II.4.2.2 Další památníky a místa pojmenovaná po Schlageterovi	103
II.4.3 Schlageter mezi národními hrdiny a „mučedníky“	106
II.4.4 Příklad ke Kristovi: Schlageter jako nacionalistický Vykupitel	108
II.4.5 Schlageter vzorem pro mládež	111
II.4.6 Schlageterův obraz mezi pravicovými intelektuály	113
II.4.6.1 Rozloučení Friedricha Georga Jüngera	114
II.4.6.2 Projev Martina Heideggera ke Schlageterově poctě	115

II.4.7	Uctívání Schlagetera v katolických kruzích	117
II.4.7.1	„C. V., byl tvé krve krev“ – Cartell-Verband (CV) a Schlageter	117
II.4.7.2	Schlageter jako pojítka katolických kruhů s nacionalismem	124
II.4.8	„Vzor německého bojovníka freikorpsu“ – „Bund Schlageter“ a „Pamětní muzeum“	126
II.4.9	Kritika Schlageterova kultu	127
II.4.9.1	Kritika ze strany pacifistů	127
II.4.9.2	Drama Ferdinanda Brucknera Die Rassen	130
II.5	Schlageter v nacistické propagandě	132
II.5.1	Jeho uzurpace a propaganda před rokem 1933	132
II.5.2	„První voják třetí říše“ – Johstovo drama o Schlageterovi	134
II.5.3	Slavnosti k desátému výročí smrti v roce 1933	138
II.5.4	Knižní vydání Schlageterových dopisů	140
II.5.5	Slavnosti a pocty ze strany nacistického státu po roce 1933	143
II.5.6	Schlageter jako ústřední postava pro kritiky i odpůrce nacistického režimu	147
II.5.7	Schlageter a poslední dny třetí říše	149
II.6	Schlageterův obraz po roce 1945	151
II.6.1	Mizení hrdiny	151
II.6.2	Spory v osmdesátých letech a stanovisko Martina Walsera	153
II.6.3	Schlageterův obraz v nedávné minulosti a v současnosti	156
II.6.4	Historické zařazení Schlagetera jako symbolické postavy a „národního mučedníka“	158
III	JULIUS FUČÍK	161
III.1	Literatura a stav dosavadního výzkumu	163
III.2	Biografie Julia Fučíka	171
III.2.1	Rodina a mládí	171
III.2.2	Doba studií a počátek žurnalisticko-politické činnosti	173
III.2.3	Žurnalistická a literární práce	174
III.2.4	Pobyty v Sovětském svazu a prosovětská propaganda	176
III.2.5	„Milujeme svůj národ“	178
III.2.6	Za protektorátu	179
III.2.7	Účast na ilegální činnosti KSČ	181
III.2.8	Zatčení, výslechy a vězení	184
III.2.9	Vznik <i>Reportáže, psané na oprátce</i>	188
III.2.10	Proces a poprava	190
III.3	Úspěch <i>Reportáže</i> a jeho okolnosti	194
III.3.1	Autenticita a pravdivost	194
III.3.2	<i>Reportáž</i> a Nový zákon	194
III.3.3	Knižní vydání a rozšíření <i>Reportáže</i>	195

III.3.4 Adolf Kolínský – hrdina na jevišti, vyvrhel v životě	200
III.3.5 Komisař gestapa Josef Böhm	202
III.4 Kult Julia Fučíka do roku 1989	205
III.4.1 Symbolická a legitimizační postava komunistického odboje a komunistického státu	205
III.4.2 „Milenec života“ a zářný příklad	210
III.4.3 Oslavy v jubilejním roce 1953	213
III.4.4 Fučík v lyrice, próze a dramatu	217
III.4.5 Fučík jako moderní klasik české literatury	220
III.4.6 Nejpřekládanější česká kniha – Fučík jako reklama v zahraničí	222
III.4.7 Gusta Fučíková – „národní vdova“	227
III.4.8 Fučík ve společnosti českých národních hrdinů a „mučedníků“	231
III.4.9 Fučík jako vzor pro mládež.	234
III.4.10 Fučíkův odznak	236
III.4.11 Památníky, ulice a instituce věnované Fučíkovi	238
III.4.12 Jak viděli Fučíka v exilu a samizdatu	239
III.4.12.1 Egon Hostovský.	240
III.4.12.2 Ferdinand Peroutka	241
III.4.12.3 Václav Černý	242
III.4.12.4 Další kritické hlasy	243
III.4.13 Kritika Fučíkova kultu v šedesátých letech	244
III.4.14 Obraz Fučíka v době normalizace	247
III.5 Obraz Julia Fučíka po roce 1989	248
III.5.1 Zpochybnění hrdiny.	248
III.5.2 Aktuální recepce Fučíka	249
III.5.3 Fučíkův obraz hrdiny a sebe sama	253
III.5.4 Role „socialistického hrdiny“ Fučíka v historiografii a v současnosti	255
IV JAK SE Z MRTVÉHO STANE MUČEDNÍK?	257
IV.1 Recepce a podoby hrdiny.	259
IV.1.1 Uctívání hrdinů v kontextu výzkumu „míst paměti“ a „kultury vzpomínání“	259
IV.1.2 Poznámky k pojmu hrdina a diskurzu o něm v dějinách vývoje ducha	260
IV.1.3 Velké umírání a vyzdvihování mrtvého hrdiny	267
IV.2 Mechanismy a prvky stylizace	274
IV.2.1 Co dělá hrdinu hrdinou, čím vyniká?	274
IV.2.2 Všudypřítomný vzorec křesťanských pašijí	276
IV.2.3 Nevinnost a krása	278
IV.2.4 Zrada	280
IV.2.5 Předpoklady k hrdinství se projevují již v dětství	282

IV.2.6 „V rozhodující chvíli činit správné“ a odolat tváří v tvář smrti . . .	286
IV.2.7 Oběť úhlavního nepřítele, ale také „hrdina míru“	289
IV.2.8 Poprava, kult mrtvých a kult relikvií	294
IV.3 „Rozsévač, zvěstovatel, svědek krve“ – mrtví jako ukazatelé cesty a integrační postavy	301
IV.3.1 Apelativní charakter a naplnění odkazu	301
IV.3.2 „Pozdravujte mé Německo!“ a „Lidé, bděte!“ – hesla obracející se k dalším generacím	307
IV.3.3 Hrdinové pro mnoho příležitostí. Atraktivita hrdinů a hrdinských legend a jejich exegeze	308
IV.3.4 Demontáž a zvěcnění obrazů hrdinů	311
V DOSLOV	317
ABSTRACT	323
PŘÍLOHY	327
Seznam pramenů a literatury	329
Nezveřejněné prameny	329
O Albertu Leu Schlageterovi	329
O Juliu Fučíkovi	331
Zveřejněné prameny a literatura	334
Tištěné prameny	335
Literatura pramenného charakteru	337
Literární díla	339
Přehledové publikace, příručky a bibliografie	341
Paměť a kultura paměti; hrdinové, „mučedníci“ a jejich uctívání . . .	344
Literatura speciálně k Albertu Leu Schlageterovi (včetně beletrie a lyriky, pokud je věnována Schlageterovi)	353
Další literatura zaměřující se na téma kapitoly II (Schlageter, německá historie)	360
Literatura speciálně k Juliu Fučíkovi	369
Díla Julia Fučíka	369
Díla o Juliu Fučíkovi	370
Další literatura se zaměřením na kapitolu III (Julius Fučík, české dějiny, Československo a komunismus)	375
Jednotlivé postavy hrdinů, hrdinské mýty a legendy	382
Soupis citovaných a použitých časopisů a novin	385
Zvukové nosiče	387
Filmy o Juliu Fučíkovi	387
Další filmy	388
Seznam zkratk	389
Seznam vyobrazení	392
Jmenný rejstřík	394